

Handreiking voor behandelaren bij resourcegroepen voor mensen met een licht verstandelijke beperking

Een resourcegroep (RG) is een groep mensen die door de cliënt zelf uitgekozen wordt (RACT, 2019). De regie bij een RG ligt bij de cliënt die hierbij wordt uitgedaagd om na te denken over wie hij in de groep zou willen (RACT, 2019). Bij mensen met een LVB zijn mogelijkheden tot organiseren, plannen en het probleemoplossend vermogen beperkt.

Als er te veel autonomie verwacht wordt, kunnen gedragsmatige- en/of psychische problemen versterkt worden door overvraging. Aan de andere kant, zal het bevorderen van de autonomie het welbevinden verbeteren (Osinga & Hoekstra, 2020).

Behandelaren kunnen zich onvoldoende bekwaam voelen in het afstemmen met de cliënt, bijvoorbeeld door onzekerheid over de eigen vaardigheden en ervaring (Wieland et al., 2022).

Deze handreiking is opgesteld vanuit literatuur en ervaringen vanuit de praktijk en is ter ondersteuning voor behandelaren in de begeleiding aan mensen met LVB in een RG. Het geeft handvatten voor begeleiding aan de cliënt en diens betrokken systeem.

Handvatten

In relatie tot regievoering

Wees bewust dat eigen regie vaak niet iets is wat iemand bezit, maar waar je zoveel mogelijk naartoe werkt, met aandacht voor de ondersteuningsbehoefte van de cliënt.

Bespreek met de cliënt wat deze zelf wil en kan doen en maak hier ruimte voor.

Ga samen met de cliënt na of deze regie kan en durft te nemen. Soms wordt dit lastig of spannend gevonden.

Ga na wat de cliënt lastig of spannend vindt. Ga samen na wat iemand nodig heeft.

Bij meer behoefte aan regie kan het aanbieden van een paar kant en klaar keuzes aan de cliënt helpen.

Bepaal samen met de cliënt wie voorzitter is, de cliënt, behandelaar of gezamenlijk.

Doe zelf suggesties om mensen uit te nodigen mee te denken over een hersteldoel.

In relatie tot de cliënt

Bespreek een bijeenkomst goed voor en stel regels op.

Neem langer de tijd, herhaal uitleg en vraag de cliënt om het vertelde te herhalen ter controle.

Geef heldere uitleg als de cliënt moeite heeft met het herkennen en benoemen van gevoelens van zichzelf of anderen of met het begrijpen van oorzaak-gevolgrelaties.

Gebruik begrijpelijke, eenvoudige taal.

Gebruik visuele ondersteuning en/of schrijf informatie en afspraken op.

Aanpassen, aan- of bijstellen van het niveau van de cliënt.

Stellen van kleine, haalbare doelen en neem de cliënt hierin mee.

Indien de doelen niet aansluiten bij zijn/haar mogelijkheden, niet ontkrachten maar kijken welke (kleine) stap genomen kan worden in de gewenste richting.

Houd tijdens de bijeenkomsten rekening met de concentratie en spanningsboog van de cliënt, zeker in een groep.

Denk hierbij aan het beperken van het aantal deelnemers per bijeenkomst, en nodig deelnemers uit afhankelijk van het doel dat besproken wordt.

Plan frequenter een bijeenkomst die korter van duur is. Bijeenkomst niet langer dan een uur en eventueel pauzes inbouwen.

Probeer afleidende prikkels te beperken.

Wees positief, motiverend en steunend. Om te motiveren: leg duidelijk uit wat er gaat gebeuren en wat de interventie of nieuwe vaardigheid op gaat leveren of wat er beter zal gaan.

In relatie tot het systeem

Blijf het systeem actief uitnodigen deel te nemen aan de RG.

Neem de tijd bij de verdiepingsgesprekken.

Schat het probleemoplossend vermogen en expressed emotions (EE) in van het systeem.

Bij aanvang RG de verwachtingen goed bespreken met alle leden (verwachtingsmanagement).

Bespreken met cliënt en systeem, wat de cliënt zelf doet en wat wordt overgenomen.

Afspraken op papier zetten voor alle leden.

Blijf alert op de draagkracht van het systeem en blijf afstemmen. Houd er rekening mee dat er mogelijk sprake is van een verminderd probleemoplossend vermogen.

De cliënt zoveel mogelijk regie geven door diens doel centraal te stellen en aan het woord te laten.

Tips en links

Toolkit LVB	klik hier om naar de toolkit te gaan (pdf)
Hoe sluit je aan bij LVB?	klik hier om naar de brochure te gaan (pdf) (kenniscentrum Phrenos)
Tips over begrijpelijke taal	klik hier om naar de website te gaan (Taal voor allemaal)
Intervisie	Plan binnen het team intervisie om lopende RG's te bespreken
Bijscholing	Volg e-learnings of deskundigheidsbevorderingen over LVB en RG'S

Antes, projectgroep implementatie resourcegroepen
Wendy Huisman, verpleegkundige i.o.t. specialist GGZ
Anne Bruineberg, ervaringsdeskundige en dramatherapeute
Irit Gullit, sociaal psychiatrisch verpleegkundige
Klaas Tuitjer, beleidsadviseur, projectleider implementatie resourcegroepen, ervaringsdeskundige

In opdracht van het expertiseteam LVB
Ingeborg Berger, verpleegkundig specialist
Michiel van der Hout, voorzitter

november 2024